

Geliş Tarihi (Received): 12.07.2021

Kabul Tarihi (Accepted): 24.11.2021

Araştırma Makalesi

Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi **Determining University Students' Views on Homosexuality**

Hemşire Ruken Efe İpek¹

Doç. Dr. Rukiye Türk Delibalta²

¹ Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kars, Türkiye

² Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kars, Türkiye

Yazışmadan sorumlu yazar Eposta: rahsantur@gmail.com

Alıntı (Cite): Efe İpek R, Türk Delibalta R. Üniversite Öğrencilerinin Eşcinselliğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. YBH dergisi. 2022;3(1):36-55.

Özet:

Amaç: Araştırma, öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini, Kafkas üniversitesinin tüm fakülte ve yüksekokullarında öğrenim gören toplam 3048 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak, soru formu ve Eşcinsellik Tutum Ölçeği (ETÖ) kullanılmıştır. Soru formu ve ETÖ 04.12.2017-16.03.2018 tarihleri arasında uygulanmıştır. Elde edilen veriler; ortalama, standart sapma, yüzdelik ve sayılar, t-testi (independent samples t-testi) ve Oneway Anova testleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada öğrencilerin eşcinsellik tutum ölçeği puan ortalamasının (2.85±0.33) olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı "0.80" olarak bulunmuştur. Araştırmada, eşcinsel olduğu düşünülen ya da bilinen bir tanıdığı olmayan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumu tanıdığı olan öğrencilere göre daha olumsuz ve aralarındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bununla birlikte, eşcinsellerin dini inancını güçlü olarak değerlendiren öğrencilerin orta ve zayıf olarak değerlendiren öğrencilere göre eşcinsellere yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Bu çalışmada, öğrencilerin eşcinselleri tanıma düzeylerinin yetersiz olduğu ve eşcinsellere ilişkin tutumlarının olumsuz olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler:Eşcinsellik; tutum; üniversite; öğrenciler

Abstract:

Aim: The research was conducted as a descriptive study in order to determine the students' views on homosexuality.

Methods: The sample of the study consisted of a total of 3048 students studying at faculties and vocational schools. Questionnaire and Homosexuality Attitude Scale (HAS) were used as data collection tools. Question form and HAS were applied between 04.12.2017-16.03.2018. Data obtained were analysed by using average, standard deviation, percentage and numbers, independent samples t-test and One-way Anova tests.

Results: As a result of the research, score average of homosexuality attitude scale of the students was determined (2,85±0,33). Cronbach alpha coefficient of the scale was found "0,80". In the study, the attitude towards homosexuality of students who are thought to be homosexual or who do not have a known acquaintance was found to be more negative and the difference between them was significant. On the other hand, it was determined that students who evaluated the religious belief of homosexuals as strong had more positive attitudes towards homosexuals than students who evaluated their religious beliefs as moderate or weak.

Conclusion: In this study, it was determined that the students' level of recognition of homosexuals was insufficient and their attitudes towards homosexuals were negative.

Key words: Homosexuality; attitude; university; students

Giriş

Cinsel yönelim, genellikle birinin erotik olarak erkeklere, kadınlara ya da her iki cinsiyete ilgi duyması olarak tanımlanır.⁽¹⁾

Eşcinsellik ise, bireyin kendi cinsiyetinden olanlara duygusal ve cinsel yönelim içinde olması durumu olarak tanımlanmaktadır.⁽²⁾ Amerika Psikiyatri Birliği 1973 yılından beri,^(3,4) Dünya Sağlık Örgütü, 1993 yılında,⁽⁵⁾ Çin Psikiyatri Birliği 2001'den beri⁽⁶⁾ ve Türkiye 2010 yılından bu yana eşcinselliğin hastalık olmadığını bir cinsel yönelim farklılığı olduğunu kabul etmiştir.⁽⁷⁾

Eşcinselliğe yönelik olumlu algılamalar dereceli olarak artmasına rağmen, eşcinsellere karşı olumsuz algılamalar; örneğin negatif tutum, heterosexism ve homofobi yaygın olarak

bulunmaktadır.^(1,8) Eşcinsel ilişkilerin yasallaştırılmasına ilişkin sonuçlar, bu anlamda çok az değişiklik olduğunu göstermektedir.⁽¹⁾ Dünya Değerleri Araştırması ve ulusal istatistikler 35 ülke için 1999-2001 yılları arasında eşcinselliğe yönelik olumlu tutumların artmasına rağmen, genel olarak olumsuz bir algının hâlâ yaygın olduğunu göstermektedir.^(9,10) Önyargı ve ayrımcılığın hedefinde yer alan eşcinsel bireyler dışlanma, damgalanma, cinsel yönelimlerini açıklayamama, sözel ve fiziksel olarak saldırıya maruz kalma gibi birçok psikolojik, sosyal sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır.^(11,12) Bunun yanı sıra, eşcinseller çeşitli sağlık sorunlarına ve olumsuz duygulara, yalnızlık, kaygı ve depresyon gibi psikolojik sorunlara maruz kalabilir.^(13,14) Bununla birlikte bazı eşcinseller aileleri tarafından toplumsal baskı nedeniyle dışlanarak, işlerini kaybetmekte, toplumun olumsuz davranışlarına ve baskılarına maruz kalmaktadır. Bu önyargılı tutum ve davranışlar sebebiyle ülkemizde birçok eşcinsel birey ailesinde, ilişkilerinde ve kendi cinsel tercihini bilen arkadaşları içinde huzursuzluk yaşamaktadır.⁽¹⁵⁾ Yapılan araştırmalarda sağlık profesyonellerinin de homoseksüelliğe yönelik olumsuz tutumlarının olduğu belirlenmiştir.⁽¹⁶⁻¹⁸⁾ Tüm bu olumsuz tutum ve davranışlar ile karşı karşıya kalan eşcinseller, bu tür durumlar ile baş edebilmek için tütün, alkol, ilaç, vb. maddeleri kullanabilir,⁽¹⁹⁾ kendilerine zarar verebilir ve intihar eğiliminde olabilirler.^(20,21) Bu nedenle de bu çalışma eğitim, sağlık, sosyal vb. alanlarda yani gelecekte toplumun her alanında görev alacak üniversite öğrencilerinin eşcinselliğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin eşcinselliğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Türü

Araştırma, tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırma Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2017–2018 eğitim-öğretim yılında Kafkas Üniversitesi Kars il merkezinde bulunan Fakülte ve Yüksekokullarda öğrenim gören toplam 16.941 öğrenci oluşturmuştur. Her bir fakülte ve yüksekokul için örnekleme alınacak öğrenci sayısı evreni bilinen örnekleme yöntemi ile hesaplanmış ve araştırmanın örneklemini 3048 öğrenci oluşturmuştur. Daha sonra Fakülte/Yüksekokullardaki bölümlere ve öğrencilere karar verebilmek için ise, basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Soru formu

Literatür incelenerek araştırmacılar tarafından hazırlanan soru formu aracılığı ile ⁽²²⁻²⁴⁾ öğrencilerinin tanıtıcı bilgileri (yaş, cinsiyet, fakülte, bölüm, sınıf, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, en uzun yaşadığı yer ve süre, çalışma durumu, çalıştığı iş, gelir düzeyi) ve eşcinselliğe ilişkin bilgi ve görüşlerini belirlemeye yönelik (eşcinsellikle ilgili bilgi alma durumu, alınan bilginin türü, eşcinsel yönelimin nedenleri hakkındaki düşünceleri, eşcinsel olduğu düşünülen ya da bilinen bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olma durumu ve yakınlık derecesi ve onlara karşı tutumlarına göre farklılık olma durumu, farklılık gösteren tutumları eşcinsel bireylerin dini inancını değerlendirme durumu, eşcinsellerle ilgili kuruluşları bilme durumu, eşcinsellerin kimliklerini saklama nedenleri) sorular sorulmuştur.

Eşcinsellik Tutum Ölçeği

Bu ölçek, Doğan ve arkadaşları tarafından 2008’de geliştirilmiştir. Elli altı maddeden oluşan bu ölçek, “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Fikrim Yok”, “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” seçenekleri olan 5’li likert tipi bir ölçektir. Öğrencilerin eşcinsellik tutum ifadelerine; tamamen katılıyorsa “5” puan, katılıyorsa “4” puan, fikri yoksa “3” puan, katılmıyorsa “2” puan, kesinlikle katılmıyorsa “1” puan alacak şekilde puanlandırılmıştır. Öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin olumsuz tutum ifadelerine ise yukarıda belirtilen puanlamının

tam tersi olarak, öğrenciler tamamen katılıyorsa “1” puan, katılıyorsa ‘2” puan, fikri yoksa “3” puan, katılmıyorsa “4” puan, kesinlikle katılmıyorsa “5” puan olacak şekilde puanlandırılmıştır. Ölçekten düşük puan alınması eşcinselliğe ilişkin olumlu tutumu gösterirken, yüksek puanlar olumsuz tutumu göstermektedir.⁽²⁵⁾

Ölçeğin bütün maddeleri için Cronbach alfa değeri 0.95 bulunmuş ve kendi içinde tutarlı olduğu saptanmıştır. Böylece Eşcinsellik Tutum Ölçeği (ETÖ)’nin eşcinselliğe karşı tutum ve bilgi düzeyini ölçmekte geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiştir. Bizim çalışmamızda ise, Cronbach alfa değeri 0.80 olarak bulunmuştur. Bu çalışma, ölçek maddelerine ilişkin puan ortalamaları üzerinden değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Araştırmanın verileri 04.12.2017-16.03.2018 tarihleri arasında Kars İlinde bulunan Fakülte/ Yüksekokullarda uygulanmıştır. Öğrencilere çalışmanın amacı açıklanmış ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden yazılı onamları alınmıştır. Daha sonra veri toplama formları, 20-30 dk’lık bir zaman diliminde öğrenciler tarafından doldurulmuştur.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yapılabilmesi için Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 27.09.2017 tarih, 80576354-050-99 sayılı etik kurul onayı, Kafkas Üniversitesi Rektörlüğü'nden 17.10.2017 tarih, 10829923-030.99 sayılı resmi izin ve Eşcinsellik Tutum Ölçeğinin kullanılabilmesi için ilgili yazardan izin alınmıştır. Bununla birlikte, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrencilerden yazılı onam alınmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışma verileri Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 20.0 kullanılarak analiz edildi. Verilerin analizinde, *yüzde, sayı, ortalama, standart sapma, one-way analysis of variance*

(ANOVA) and bağımsız örneklem t testi kullanıldı. ANOVA testi sonuçlarının kullanılması durumunda, farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanıldı. “p < .05” anlamlı olarak kabul edildi.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma Kars ilinde yer alan Kafkas Üniversitesinde bulunan tüm Fakülte/Yüksekokullarda yapılması nedeniyle Kars ilinde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.

Bulgular

Öğrencilerin %52.9'unun 20-22 yaş aralığında, 49.6'sının kadın %50.4'ünün erkek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin % 27.2 si meslek yüksekokullarında öğrenim görürken % 71.8 i fakültede öğrenim görmektedir Araştırmaya katılan öğrencilerin % 30.7 sinin birinci sınıf olduğu, annelerinin % 41.2 babalarının % 49.2 sinin ilkokul mezunu olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %54.2'sinin en uzun yaşadığı yer il merkezi ve %41.1'inin en uzun süre yaşadıkları yerde kalma süresinin 6-10 yıl olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %6.2 sinin çalıştığı, çalışanların yarısının (%50.5) hemşire olduğu % 49.5 inin de yarı zamanlı işte çalıştığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %94'ü gelir durumunun kötü olduğunu ifade etmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Dağılımı

n=3048

Özellikler	Sayı	%
Yaş Grubu		
17-19	637	20.9
20-22	1611	52.9
23 Yaş ve Üzeri	800	26.2
Cinsiyeti		
Kadın	1511	49.6
Erkek	1537	50.4
Eğitim Öğrenim Aldığı Fakülte/Yüksekokul		
Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	324	10.6
Kars Meslek Yüksekokulu	150	4.9
Kazım Karabekir Meslek Yüksekokulu	94	3.1
Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	226	7.4

Susuz Meslek Yüksekokulu	36	1.2
Sağlık Bilimleri Fakültesi	273	9.0
Eğitim Fakültesi	336	11.0
Fen Edebiyat Fakültesi	345	11.3
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	321	10.5
Veterinerlik Fakültesi	255	8.4
İlahiyat Fakültesi	303	9.9
Güzel Sanatlar Fakültesi ve Konservatuar	108	3.6
Tıp Fakültesi	116	3.8
Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	161	5.3
Eğitim-Öğrenim Aldığı Bölüm		
Anestezi	207	6.8
Arkeoloji	69	2.3
Bankacılık ve Sigortacılık	11	0.4
Bilişim Teknolojileri	22	0.7
Biyoloji	12	0.4
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	55	1.8
Çağdaş Türk Lehçeleri	60	2.0
Çocuk Gelişimi	69	2.3
Ebelik	100	3.3
Elektrik	35	1.1
Fen Bilgisi Öğretmenliği	50	1.6
Geleneksel El Sanatları	19	0.6
Gıda Teknolojileri	31	1.0
Gürcü Dili ve Edebiyatı	21	0.7
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	33	1.1
Hemşirelik	172	5.6
İktisat	87	2.9
İlahiyat	304	10
İngiliz Dili ve Edebiyatı	53	1.7
İşletme	75	2.5
Kültürel Miras ve Turizm	15	0.5
Labaratuvar Teknolojileri	40	1.3
Labaratuvar ve Veteriner Sağlık	79	2.6
Makine	18	0.6
Makina Mühendisliği	161	5.3
Maliye	36	1.2
Mütercim-Tercümanlık	16	0.5
Müzik	44	1.4
Paramedik	44	1.4
PDR	27	0.9
Radyo Televizyon Programcılığı	43	1.4

Radyoloji	42	1.4
Rus Dili ve Edebiyatı	46	1.5
Sınıf Öğretmenliği	186	6.1
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	93	3.1
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	9	0.2
Tarih	68	2.2
Tıbbi Sekreterlik	31	1.0
Tıp	116	3.8
Türk Halk Müziği	64	2.1
Türkçe Öğretmenliği	64	2.1
Uluslararası Ticaret ve Lojistik	66	2.2
Veteriner Hekimliği	255	8.4
* Öğrenim Gördüğü Sınıf		
Hazırlık	69	2.3
1	935	30.7
2	932	30.6
3	518	17.0
4	504	16.5
5 ve 6. Sınıf	90	2.9
Annesinin Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	415	13.6
Okur-yazar	940	30.8
İlkokul	1257	41.2
Ortaokul	277	9.1
Lise	133	4.4
Yüksekokul/Üniversite	26	0.9
Babasının Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	98	3.2
Okur-yazar	662	21.7
İlkokul	1500	49.2
Ortaokul	610	20.0
Lise	108	3.6
Yüksekokul/Üniversite	70	2.3
En Uzun Süre Yaşadığı Yer		
İl Merkezi	1653	54.2
İlçe Merkezi	738	24.2
Köy	582	19.1
Kasaba	75	2.5
En Uzun Süre Yaşadığı Yerde Yaşama Süresi		
1-5 Yıl	1013	33.3
6-10 Yıl	1255	41.1
10 Yıl Üzeri	780	25.6
Çalışma Durumu		
Evet	188	6.2
Hayır	2860	93.8
Çalıştığı İş		

Hemşire	95	50.5
Yarı zamanlı	93	49.5
Gelir Düzeyini Algılama Durumu		
İyi	71	2.3
Orta	111	3.7
Kötü	2866	94.0

*Araştırmaya katılan öğrencilerin 5 (Tıp-veteriner fakültesi), 6 (Tıp fakültesi) olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Eşcinselliğe Yönelik Bilgi ve Görüşlerine Göre Eşcinsellik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Özellikler	Sayı	Ort. ± S.S.	İstatistiksel Analiz	
Bilgi Alma Durumu			<i>t</i>	<i>p</i>
Alan	1721	2.85±0.32	0.734	0.463
Almayan	1327	2.84±0.34		
Alınan Bilgi Türleri			<i>F</i>	<i>p</i>
1.Aynı cinsiyetten olan bireylerin birbirine duygusal bir şeyler hissetmesidir	1073	2.85±0.32	0.616	0.540
2.Aynı cinsiyetten olan bireylerin beraberliğidir	379	2.83±0.33		
3.Aynı cins insanların cinsel birliktelik yaşamasıdır	269	2.86±0.30		
Eşcinsel Yönelimin Nedenlerine İlişkin Düşünceler			<i>t</i>	<i>p</i>
		Evet/Hayır	Evet/Hayır	
İç Güdü	1694/1354	2.85±0.33/2.84±0.33	0.970	0.332
Genetik	936/2112	2.84±0.30/2.85±0.34	-0.335	0.738
Annenin Baskın Olması	1186/1862	2.84±0.32/2.85±0.33	-1.162	0.245
Babanın Silik Olması	590/2458	2.84±0.31/2.85±0.33	-0.347	0.729
Çocukken Karşı Cins Gibi Davranması	833/2215	2.85±0.31/2.84±0.34	0.284	0.777
Ruhsal Bozukluk	1016/2032	2.84±0.33/2.85±0.33	-0.064	0.949
Rol Model Alma	1123/1925	2.84±0.32/2.85±0.33	-0.497	0.620
Eşcinsel Olduğu Düşünülen ya da Bilinen Bir Tanıdığına Olma Durumu*			<i>t</i>	<i>p</i>
Var	863	2.83±0.37	-2.075	0.038*
Yok	2185	2.85±0.31		

Eşcinsel Olduğu Düşünülen ya da Bilinen Bireye Yakınlık Derecesi**			F	p
Akraba	160	2.64±0.45	26.526	0.000*
Arkadaş	184	2.86±0.34		
Tanıdık	519	2.87±0.33		
Eşcinsel Olduğu Düşünülen Bireylere Karşı Farklı Tutumlarının Olması Durumu*			t	p
Var	617	2.79±0.38	-5.042	0.000*
Yok	246	2.92±0.32		
Eşcinsel Olduğu Düşünülen Bireylere Karşı Sergilenen Tutumlar***			F	p
Dışlama	278	2.75±0.42	3.437	0.017*
Hiç Konuşmama	68	2.72±0.31		
Uzak Durma	246	2.84±0.34		
Korkma	25	2.85±0.27		
Eşcinsel Bireylerin Dini İnançını Değerlendirme****			F	p
Güçlü	253	2.74±0.41	22.058	0.000*
Orta	818	2.89±0.30		
Zayıf	1977	2.84±0.33		
Eşcinsellerle İlgili Kuruluşları Bilme Durumu *			t	p
Bilen	916	2.86±0.32	2.125	0.034*
Bilmeyen	2132	2.84±0.33		
Eşcinsellerin Kimliklerini Saklama Nedenleri*			t	p
		Evet/Hayır		
Toplum Baskısı	2570/478	2.85±0.33/2.84±0.33	4.910	0.000*
Yalnız Kalma Korkusu	1904/1144	2.84±0.30/2.85±0.34	1.925	0.054
Günah ve Suç Olduğunu Düşünmesi	1751/1297	2.84±0.32/2.85±0.33	1.361	0.173
Dışlanma Korkusu	2056/992	2.84±0.31/2.85±0.33	0.488	0.626

*:p<0.001 (istatistiksel olarak anlamlı) **Fark: 1-2,3 ***Fark: 1-3 **** Fark: 1-2,3 / 2-3

Tablo 2’de öğrencilerin eşcinselliğe yönelik bilgi ve görüşlerine göre ETÖ puan ortalamalarının dağılımı verilmiştir. Tablo incelendiğinde, eşcinsellikle ilgili bilgi alanların puan ortalamasının (\bar{X} =2.85) almayanların puan ortalamasından (\bar{X} =2.84) daha yüksek ve önemsiz bulunmuştur (t: 0.734, p>0.05).

Eşcinsellikle ilgili alınan bilgi türlerine göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde, 'Aynı cinsiyetten olan bireylerin birbirine duygusal bir şeyler hissetmesidir' ($\bar{X}=2.85$), 'Aynı cinsiyetten olan bireylerin beraberliğidir' ($\bar{X}=2.83$), 'Aynı cins insanların cinsel birliktelik yaşamasıdır' ($\bar{X}=2.86$) şeklinde bilgi alan öğrencilerin puan ortalamaları arasındaki fark önemsizdir (F: 0.616, $p>0.05$).

Eşcinsel yönelimin nedenlerine göre ETÖ puan ortalamalarına baktığımızda; eşcinselliğin içgüdü olduğunu düşünen öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}=2.85$), düşünmeyenlerin ortalamasından ($\bar{X}=2.84$) daha yüksek ve aralarındaki fark önemsizdir (t:0.970, $p>0.05$). Eşcinselliğin genetik olduğunu düşünen öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}=2.84$), düşünmeyenlerin ortalamasından ($\bar{X}=2.85$) daha düşük ve aralarındaki fark önemsiz olduğu belirlenmiştir (t:-0.35, $p>0.05$). Eşcinsel yönelimi tercih etmede annenin baskın karakterde olması olduğunu düşünenlerin ortalaması ($\bar{X}=2.84$) düşünmeyenlerin ortalamasından ($\bar{X}=2.85$) düşük ve aralarındaki fark önemsizdir (t:1.162, $p>0.05$). Eşcinsel yönelimi tercih etmede babanın silik karakterde olması olduğunu düşünen öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2.84$) düşünmeyen öğrencilerden ($\bar{X}=2.85$) daha düşük ve aralarındaki fark önemsizdir (t:-0.347, $p>0.05$). Eşcinsel yönelimin nedenini çocukken karşı cins gibi davranması olarak düşünen öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2.85$) düşünmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2.84$) daha yüksek ve aralarındaki fark önemsizdir (t:0.284, $p>0.05$). Eşcinselliğin nedeninin ruhsal bozukluk olduğunu düşünen öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}=2.84$) düşünmeyenlerin ortalamasından ($\bar{X}=2.85$) düşük olup aralarındaki fark önemsizdir (t:-0.064, $p>0.05$). Eşcinsel yönelimin nedeninin rol model olduğunu düşünenlerin ortalaması ($\bar{X}=2.84$), düşünmeyenlerin ortalamasından ($\bar{X}=2.85$) düşük ve aralarındaki fark önemsizdir (t:-0.497, $p>0.05$).

Eşcinsel olduğu düşünülen ya da bilinen bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olma durumlarına göre ETÖ puan ortalamalarına baktığımızda; eşcinsellik tutumları, eşcinsel olduğunu düşündüğü ya

da bildiği bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olmayan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}=2.85$), olan öğrencilerden ($\bar{X}=2.83$) anlamlı derecede daha fazladır (t:-2.075, p<0.05).

Yakınlıklara göre ETÖ puan ortalamalarını incelediğimizde; eşcinsel akrabası olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}=2.64$) eşcinsel arkadaşı olan öğrencilerin ($\bar{X}=2.86$) ve eşcinsel tanıdığı olan ($\bar{X}=2.87$) öğrencilerden anlamlı derecede daha düşüktür (F: 26.526, p<0.05).

Öğrencilerin eşcinsel olduğu düşünülen bireylere karşı farklı tutumlarının olması durumuna göre ETÖ puan ortalaması incelendiğinde; eşcinsel olduğu düşünülen bireylere karşı farklı tutumları olan öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2.92$), farklı olmayanların ortalamasından ($\bar{X}=2.79$) anlamlı derecede daha fazladır (t:-5.042, p<0.05).

Öğrencilerin eşcinsel olduğu düşünülen bireylere karşı sergiledikleri tutum puan ortalamalarına baktığımızda; dışlama ($\bar{X}=2.75$), hiç konuşmama ($\bar{X}=2.72$), uzak durma ($\bar{X}=2.84$) ve korkma ($\bar{X}=2.85$) şeklinde ve anlamlıdır (F: 3.437, p<0.05).

Eşcinsel bireylerin dini inançlarına göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde; eşcinsellerin dini inançlarını güçlü olduğunu belirten öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2.74$), orta ($\bar{X}=2.89$) ve zayıf ($\bar{X}=2.84$) olarak değerlendirenlerin ortalamasından anlamlı derecede daha düşüktür. Eşcinsellerin dini inançlarını orta olarak değerlendirenlerin puan ortalamaları zayıf olarak değerlendirenlerin puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksektir (F: 22.058, p<0.05).

Eşcinsellerle ilgili kuruluşları bilme durumuna göre ETÖ puan ortalamaları incelendiğinde; eşcinsellerle ilgili kuruluşları bilenlerin puan ortalaması ($\bar{X}=2.86$), bilmeyenlerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2.84$) anlamlı derecede daha fazladır (t:2.125, p<0.05).

Eşcinsellerin kimliklerini saklama nedenlerine göre ETÖ puan ortalamalarına bakıldığında; toplum baskısı olduğunu belirten öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2.85$), belirtmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2.84$) daha yüksek (t:4.910, p<0.05), yalnız kalma

korkusu olduğunu söyleyen öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2.84$), söylemeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2.85$) daha düşük ($t:1.925$, $p<0.05$), günah ve suç olduğunu düşünmek olduğunu söyleyen öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2.84$), söylemeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2.85$) daha düşük ($t:1.361$, $p<0.05$), dışlanma korkusu olarak belirten öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2.84$), belirtmeyen öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X}=2.85$) düşük olup aralarındaki fark anlamlıdır ($t:0.488$, $p<0.05$).

Tartışma

Bu çalışmada Kafkas Üniversitesi il merkezinde bulunan öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada, Eşcinsellik ile ilgili bilgi alan öğrencilerin tutumları bilgi almayan öğrencilere göre daha olumsuz ve aralarındaki fark anlamsız bulunmuştur ($p>0.05$; Tablo 2). Yapılan bir çalışmada, tıp öğrencileri ve intörnlerin homoseksüellik hakkında yetersiz bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir.⁽²⁶⁾ Bu durumun nedeninin, öğrencilerin bu konuda yeterli ve doğru bilgi alabilecekleri kaynağa ulaşmamaları ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada eşcinsel tanıdık ve yakınlık düzeyine göre bakıldığında, eşcinsel olduğunu düşündüğü ya da bildiği bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olan öğrencilerin tutumlarının bildiği bir arkadaşı/akrabası/tanıdığı olmayan öğrencilere göre anlamlı ve olumlu tutumunun olduğu saptanmıştır ($p<0.05$; Tablo 2). Öğrencilerin eşcinsellere yakınlık düzeyi arttıkça tutumlarının olumlu yönde değiştiği görülmektedir. Yapılan çalışmalar, eşcinsellerle olumlu sosyal ilişkileri olan bireylerin ilişkilerinin olumlu yönde olmasına ve onlara yönelik tutumlarını olumlu yöne kaydırabildiğine ilişkin sonuçlar ortaya koymuştur.^(8,27) Eşcinsellerle olumlu sosyal ilişkilerin kurulması, eşcinsellere yönelik önyargıları da azaltmaktadır.⁽²⁸⁾ Çalışma sonucumuz yapılan çalışmalar ile paralellik göstermektedir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin, eşcinsel olduğunu düşündüğü bireye karşı dışlayarak ve hiç konuşmayarak tepki gösteren öğrencilerin tutumlarının uzak duran ve korkan öğrencilerin

tutumuna göre anlamlı düzeyde daha olumlu olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$; Tablo 2). Yapılan çalışmalarda ise, eşcinsel bireylere karşı genellikle önyargı ile yaklaşıldığı bulunmuştur.^(22,29) Çalışmamızda eşcinsellerden korkan ve uzak duran öğrencilerin tutumlarının daha olumsuz olması eşcinsellere ilişkin bilgi düzeylerinin yetersiz olması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Global Divide on Homosexuality (2013) raporunda; Müslüman ülkelerde ezici çoğunluklarda eşcinselliğin reddedilmesi gerektiği belirlenmiştir.⁽³⁰⁾ Çünkü İslam hukuku farklı cinsel yönelimleri, Allah'ın belirlediği sınırı aştıkları için günah ve suç olarak tanımlamaktadır.⁽³¹⁾ Yapılan bir çalışmada eşcinsel bireylerin dindarlık düzeylerinin düşük olduğu ve dini inançlara daha mesafeli oldukları bulunmuştur.⁽²⁸⁾ Türk'ün 2019 yılında yaptığı çalışmada, katılımcıların %93.8 i dinen eşcinselliğin uygun olmadığını belirtmişlerdir.⁽³²⁾ Çalışmamızda ise, eşcinsellerin dini inancını güçlü olarak değerlendiren öğrencilerin eşcinsellere yönelik tutumlarının dini inancını orta ve zayıf olarak değerlendiren öğrencilerin tutumlarından daha olumlu olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$; Tablo 2). Burada eşcinsel bireylerin dini inancının olması durumunun bireylerin onlara yönelik tutumunda belirleyici olduğu söylenebilir.

Dünyada 1897-1945 yıllarında ilk dalga eşcinsel hareketler başlamıştır. 1969 yılından günümüze kadar LGBT sosyal hareketleri devam etmiştir.⁽³³⁾ Çalışmamızda, eşcinsellerle ilgili kuruluşları bilen öğrencilerin eşcinselliğe ilişkin tutumu bilmeyen öğrencilerin tutumundan anlamlı düzeyde olumsuz olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$; Tablo 2). Buda eşcinsellere ilişkin kuruluşları bilen öğrencilerin bu kuruluşlara yönelik bilgi düzeylerinin yetersiz olması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Eşcinsellik günümüzde alternatif bir yaşam tarzı olarak görülmesine ve insanların eşcinselliği olumlu algılamasının dereceli olarak artmasına rağmen eşcinsellik toplum tarafından bir hastalık, sapıklık olarak algılanmıştır.⁽⁸⁾ Çalışmamızda eşcinsellerin kimliklerini saklama nedenini toplum baskısı olarak değerlendiren öğrencilerin değerlendirmeyenlere göre

eşcinsellik tutumları anlamlı derecede daha olumsuzdur ($p<0.05$; Tablo 2). Yapılan bir araştırmada, eşcinsellerin neredeyse tamamı, ayrımcılıktan korunmak için, çoğunlukla, cinsel yönelim kimliklerini gizleme stratejisini kullanmakta ve bu gizliliği sürdürmek için çeşitli yalanlarla sosyal yaşamını sürdürdüğü belirlenmiştir. Kimliklerinin ortaya çıkması durumunda ise, taciz edildikleri ve işten çıkarıldıkları belirlenmiştir.⁽³⁵⁾ Çalışmamızda toplum baskısı nedeniyle eşcinsellerin kimliklerini sakladığını belirten öğrencilerin tutumlarının olumsuz olması, öğrencilerin eşcinselliği cinsel kimlik olarak kabul etmemesi ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak bu çalışmada, eşcinsel bireyler ile herhangi bir şekilde iletişimi olan ve eşcinsellerin dini inanışlarının güçlü olduğuna inanan öğrencilerin eşcinsellere karşı tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Eşcinsellerden uzak duran, korkan öğrencilerin, eşcinseller ile ilgili kuruluşları bilen öğrencilerin ve eşcinsellerin kimliklerini saklama nedenini toplum baskısı olarak değerlendiren öğrencilerin tutumlarının olumsuz olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç ise öğrencilerin eşcinsellere yönelik yetersiz düzeyde bilgi ve görüşe sahip olduğunu göstermektedir. Bu nedenle de öğrencilerin eşcinsellere ilişkin olumsuz tutumlarını kırabilmek için eşcinsel bireylerle birebir görüşme yapmaları sağlanmalıdır. Bu konuya ilişkin sağlık personelleri tarafından üniversite öğrencilerine eğitimler verilmesi, eşcinsel yönelime ilişkin düzenlenen sempozyum, panel, kongre ve atölye çalışmaları artırılarak öğrencilerin bilgi düzeyi artırılabilir. Eşcinsellere yönelik ayrımcılığı azaltmayı ya da ortadan kaldırmayı ve hoşgörüyü artırmayı amaçlayan çalışmaların yapılmasına önem verilmelidir. Üniversitelerin ders müfredatlarına cinsel sağlık dersi entegre edilmelidir. Böylece öğrencilerin eşcinsellere yönelik tutumlarının olumlu yönde değişeceği ve eşcinsellerin yaşadığı sorunlara etkin çözüm önerilerinin geliştirilebileceği düşünülmektedir.

Yazar Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Mali Destek: Bu araştırmanın yürütülmesinde herhangi bir kurum ve kuruluştan mali destek alınmamıştır. Araştırmanın giderleri araştırmacılar tarafından karşılanmıştır.

Etik Kurul İzni: Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 27.09.2017 tarih, 80576354-050-99 sayılı etik kurul alınmıştır.

Yazar Katkıları: Çalışmanın tasarlanması ana fikri (RTD, REİ). Veri toplama aşaması (REİ). Verilerin analizi ve yorumlanması (RTD, REİ) makalenin hazırlanması ve yayına gönderilmesi (RTD). Gönderime hazırlanan makalenin son versiyonunu her iki yazarda onayladı. Bu çalışma, Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı yüksek lisans tezi olarak yürütülmüştür.

Kaynaklar

1. Feng Y, Lou C, Gao E, Tu X, Cheng Y, Emerson MR , Zabin LS. Adolescents' and Young Adults' Perception of Homosexuality and Related Factors in Three Asian Cities. J Adolesc Health. 2012;50(3Suppl):52-60. doi: 10.1016/j.jadohealth.2011.12.008.
2. LGBT rights are human rights 2017. Available from: file:///C:/Users/ka%C3%BCrkyetrk/Desktop/lgbt-haklari-insan-haklaridir-saglik.pdf. Accessed 3 October 2017.
3. Bayer R. Homosexuality and American Psychiatry: The Politics of Diagnosis. New Jersey: Princeton University Press; 1981. p. 105

4. Stoller RJ, Marmor J, Bieber I, Gold R, Socarides CW, Green R & Spitzer RL. A symposium: Should homosexuality be in the APA nomenclature. *The American Journal of Psychiatry*. 1973;130(11): 1207–16. doi: 10.1176/ajp.130.11.1207.
5. The ICD-10 classification of mental and behavioral disorders;1993. Available from: <http://www.who.int/classifications/icd/en/bluebook.pdf>
6. Assessment report. The UN Theme Group on HIV/AIDS in China;2002. Available from: <http://www.hivpolicy.org/Library/HPP000056.pdf>.
7. TPD ve Cetad Basın Açıklaması: Eşcinsellik Hastalık Değildir;2017. Erişim Adresi: https://www.cetad.org.tr/cetaddata/userfiles/file/escinsellikhastalikdegil_basin_aciklamasi_mart2010.pdf.
8. Şah U. Türkiye'deki Gençlerin Cinsel Yönelimlere İlişkin Sosyal Temsilleri. *Türk Psikoloji Yazıları*. 2011;14 (27): 88-99.
9. Inglehart R, et al. World values surveys and European values surveys, 1999–2001. First ICPSR version. Ann Arbor,MI: University of Michigan Institute for Social Research;2000.p.49.Avaliable from: https://library.carleton.ca/sites/default/files/find/data/surveys/pdf_files/wvs-99-01-cbk.pdf
10. Andersen R, Fetner T. Economic inequality and intolerance: Attitudes toward homosexuality in 35 democracies. *Am J Polit Sci*. 2008;52(4):942–58. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5907.2008.00352.x>
11. Yeşiltepe G. Lezbiyen Gey Biseksüel Trans (LGBT) Bireyler ve Hasta Hakları [Uzmanlık Tezi]. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi; 2015.
12. Polimeni A, Hardie E, Buzwell S. Homophobia among Australian heterosexuals: The role of sex, gender role ideology and genderrole traits. *Current Researchin Social Psychology*. 2000;5(4):47-62.

13. McNamee H, Lloyd K, Schubotz D. Same sex attraction, homophobic bullying and mental health of young people in Northern Ireland. *J Youth Stud.* 2008;11(1):33–46. <https://doi.org/10.1080/13676260701726222>.
14. Szymanski DM. Examining potential moderators of the link between heterosexist events and gay and bisexual men’s psychological distress. *J Couns Psychol.* 2009;56(1):142–51. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.56.1.142>.
15. Sakallı N. Application of the attribution value model of prejudice to homosexuality. *The Journal of Social Psychology.* 2002;142 (2):264-271. <https://doi.org/10.1080/00224540209603899>.
16. Chaimowitz GA. Homophobia among psychiatric residents, family practice residents and psychiatric faculty. *Canadian Journal of Psychiatry.* 1991;36(3):206–9. <https://doi.org/10.1177/070674379103600309>.
17. Eliason MJ, Randall CE. Lesbian phobia in nursing students. *Western Journal of Nursing Research,* 1991;13(3);363–74. <https://doi.org/10.1177/019394599101300306>
18. Evans JK, Bingham JS, Pratt K, Carne CA. Attitudes of medical students to HIV and AIDS. *Genitourinary Medicine.* 1993;69(5);377–80. doi: [10.1136/sti.69.5.377](https://doi.org/10.1136/sti.69.5.377)
19. Ramirez-Valles J, Garcia D, Campbell RT, Diaz RM, Heckathorn DD. HIV infection, sexual risk behavior, and substance use among Latino gay and bisexual men and transgender persons. *Am J Public Health.* 2008;98(6):1036–42. doi: [10.2105/AJPH.2006.102624](https://doi.org/10.2105/AJPH.2006.102624)
20. King M, Semlyen J, Tai SS, Killaspy H, Osborn D, Popelyuk D, Nazareth I. A systematic review of mental disorder, suicide, and deliberate self-harm in lesbian, gay and bisexual people. *BMC Psychiatry* 2008;18:70.
21. DiStefano AS. Suicidality and self-harm among sexual minorities in Japan. *Qual Health Res.* 2008;18(10):1429–41. <https://doi.org/10.1177/1049732308322605>

22. Bayar BE. Öğretmenlerin Eşcinsel Bireylere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Mersin: Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2016.
23. Güney N, Kargı E, Çorbacı-Oruç A. Üniversite Öğrencilerinin Eşcinsellik Konusundaki Görüşlerinin İncelenmesi. Erişim tarihi: 06.07.2021. Erişim Adresi: https://www.academia.edu/1897284/%C3%9Cniversite_%C3%B6%C4%9Frencilerini_n_e%C5%9Fcinsellik_konusundaki_g%C3%B6r%C3%BC%C5%9Flerinin_incelemesi
24. Okutan N. Eşcinsellere yönelik tutumlar: cinsiyetçilik, romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılar ve yetişkin bağlanma biçimleri açısından bir değerlendirme [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2010.
25. Doğan S, Doğan M, Beştepe E, Eker E. Eşcinsellik Tutum Ölçeği geliştirilmesi, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Bir ön çalışma, Anatolian Journal of Psychiatry. 2008; 9:84-90.
26. Banwari G, Mistry K, Soni A, Parikh N, Gandhi H. Medical students and interns' knowledge about and attitude towards homosexuality. Journal of Postgraduate Medicine. 2015;61;(2):95-100.
27. Andersen E. Openly Gay Athletes: Contesting Hegemonic Masculinity in a Homophobic Environment. Gender&Society. 2002;16(6):1-18. <https://doi.org/10.1177/089124302237892>
28. Kırac F. Eşcinsellikle İlgili Dini-Psikolojik Algılar ve Maneviyat [Doktora Tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2013.
29. Sadıç E, Beydağ DK. Hemşirelik Öğrencilerinin Lezbiyen ve Geylere Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörler. Hemşirelik Bilimi Dergisi, İstanbul, 2018;1(2): 05–13.

30. The Global Divide on Homosexuality. Access: 16 Jun 2021. Available from:
file:///C:/Users/ka%C3%BCrkyetrk/Desktop/e%C5%9Fcinsellik/Pew-Global-
AttitudesHomosexuality-Report-REVISED-MAY-27-2014.pdf.
31. Şahin NZ. İslam hukuku ve insan hakları bağlamında eşcinsellik sorunu. Ekev Akademi
Dergisi. 2015;62:516.
32. Turk R. Identifying the views of nursing students on the topic of homosexuality. VIII
International conference on intercultural education and International conference on
transcultural health, 2019.
33. LGBT tarihi. Erişim tarihi: 6 Temmuz, 2021. Erişim Adresi:
https://tr.wikipedia.org/wiki/LGBT_tarihi.
34. Öner A. Beyaz Yakalı Eşcinseller İşyerinde Cinsel Yönelim Ayrımcılığı ve Mücadele
Stratejileri. 1. Baskı. İletişim Yayınları; 2015.